

การวิเคราะห์แนวคิดเรื่องอำนาจในวรรณกรรม :ศึกษากรณี ท้าวฮุ่ง ท้าวเจือง

นายตุลาคมกฤต มโนรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามนุษยวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชามนุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1027-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ANALYSIS OF CONCEPTS OF POWER IN LITERARY WORKS : A CASE
STUDY OF THAO HUNG THAO CHUANG

Mr. Tula Khomkrit Manorat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art in Anthropology
Department of Sociology and Anthropology
Faculty of Political Science
Chulalongkorn University
Academic year 2004
ISBN 974-53-1027-1

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ตุลา คมกฤต มโนรัตน์ : การวิเคราะห์แนวคิดเรื่องอำนาจในวรรณกรรม : ศึกษารณีย์
 ท้าวฮุ่ง ท้าวเจือง (ANALYSIS OF CONCEPTS OF POWER IN LITERARY
 WORKS : A CASE STUDY OF THAO HUNG THAO CHUANG) ศ.ดร. อมรา
 พงศาพิชญ์ 97 หน้า ISBN 974-53-1027-1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้วิเคราะห์แนวคิดเรื่องอำนาจในวรรณกรรม:ศึกษารณีย์ท้าวฮุ่ง ท้าว
 เจือง โดยการศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมและการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องอำนาจใน
 วรรณกรรม ผ่านการมองแนวคิดวาทกรรมเรื่องอำนาจเชิงพื้นที่ และอำนาจเชิงภาษา โดยใช้
 วรรณกรรม 4 ฉบับคือ (1) วรรณกรรมฉบับล้านนา (2) วรรณกรรมฉบับล้านช้าง (3)
 วรรณกรรมเงินยางเชียงแสนฉบับที่ 1 และ (4) วรรณกรรมเงินยางเชียงแสนฉบับที่ 2

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมผ่านวรรณกรรมท้าวฮุ่ง ท้าว
 เจือง ผลสรุปที่ได้คือ ในอดีตดินแดนล้านนา ล้านช้าง มีการตั้งถิ่นฐานเป็นเมือง สังคมเป็น
 สังคมชนชั้น มีทั้งชนชั้นปกครองและชนชั้นผู้ถูกปกครอง มีการแต่งงานระหว่างชนชั้นปกครอง
 เพื่อเป็นการรักษาฐานอำนาจ ตลอดจนมีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง เป็นสังคม
 เกษตรกรรม ชาวบ้านมีความเชื่อเรื่องโชคชะตา

ส่วนการศึกษาแนวคิดเรื่องอำนาจในวรรณกรรมโดยการศึกษา อำนาจเชิงพื้นที่ และ
 อำนาจเชิงภาษา พบว่าวรรณกรรมท้าวฮุ่ง ท้าวเจือง มิใช่เพียงเป็นวรรณกรรมเพื่อความ
 บันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังแฝงด้วยอำนาจที่ถูกสร้างผ่านวาทกรรมว่าด้วยความจริงทาง
 ประวัติศาสตร์ วาทกรรมทางพื้นที่ วาทกรรมทางภาษา ซึ่งวรรณกรรมเรื่องนี้อาจเป็นเรื่องจริง
 ทางประวัติศาสตร์หรืออาจจะเป็นเพียงการสร้างวาทกรรมชุดหนึ่งผ่านตัวตนจริงในประวัติศาสตร์
 ของบุคคลนามว่าฮุ่งหรือเจือง วีรบุรุษสองฝั่งโขง

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 สาขาวิชา มานุษยวิทยา
 ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา...อ.อ. นามานพ

4481115324 : MAJOR ANTHROPOLOGY

KEY WORD: POWER / THAO HUNG THAO CHAUNG / DISCOURSE / SPACE / LANGUAGE

TULA KHOMKRIT MANORAT : ANALYSIS OF CONCEPTS OF POWER IN LITERARY WORKS : A CASE STUDY OF THAO HUNG THAO CHUANG.

THESIS ADVISOR : PROF. AMARA PONGSAPICH, 97 pp. ISBN 974-53-1027 -1.

This thesis analyze the concept of power in literary works concerning Thao Hung and Thao Chuang. The objectives are to understand the sociocultural conditions at the time the works were written and to understand the concept of power through discourse of power in terms of space and language. The four literary works selected for analysis include : (1) Lanna literary work, (2) Lanchang literary work, (3) Ngoenyang Chiangsaen literary work version 1, and (4) Ngoenyang Chiangsaen literary work version 2.

Analyses of the 4 literary works indicate that Lanna and Langchang settlements were agricultural class society consisting of the ruler and the ruled classes with gender inequality. People believed in pre-determined fate.

In addition, analyses of the concept of power in terms of space and language indicate that Thao Hung Thao Chuang literary works were not composed for the purpose of literary enjoyment only, the works also portray the concept of power in real life in history. Discourses on space and language indicate that Thao Hung Thao Chuang were real persons existed in specific space and time.

Department Sociology and Anthropology Student's signature.....

Field of study Anthropology Advisor's signature.....

Academic year 2004

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ ดร. สุภางค์ จันทวานิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้โอกาสในการทำวิทยานิพนธ์หัวข้อนี้ ตลอดจนคำแนะนำเพื่อปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์นี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกล่าวขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นห่วงในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ถึงแม้จะมีระยะเวลาอันสั้นในการจัดทำ แต่ก็มีเพื่อนๆให้กำลังใจในการจัดทำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อนที่ฟิลิปปินส์ (มอริส(ไทยแลนด์) จำกัด และขอขอบคุณบุคคลอื่นๆที่เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตช่วงต่าง ๆ ตลอดจนผู้ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตให้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ผมมีวันนี้

ขอบคุณนะครับ ขอบคุณ ทุก ๆ กำลังใจที่มีให้มา สัญญานะว่าจะไม่ลืม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจ.....	10
วาทกรรมเกี่ยวกับอำนาจ.....	10
อำนาจในแง่พื้นที่.....	12
อำนาจในภาษา.....	15
แนวคิดเพื่อการวิจัย.....	17
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ.....	20
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับท้าวฮุ่ง ท้าวเจือง.....	23
3 ภูมิหลังข้อมูลและลักษณะทางสังคมของมหากาพย์ท้าวฮุ่งท้าวเจือง.....	33
ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในเรื่องท้าวฮุ่งท้าวเจือง.....	35
4 โครงสร้างทางอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ ตลอดจนบทบาทความสัมพันธ์ทาง วรรณกรรมท้าวฮุ่ง ท้าวเจือง.....	52
ลักษณะแนวคิดวรรณกรรมท้าวฮุ่ง ท้าวเจืองอำนาจในฐานะวาทกรรม.....	57
อำนาจในฐนะวาทกรรมเชิงพื้นที่.....	66
อำนาจในฐานะวาทกรรมภาษา.....	73
5 บทสรุป.....	77
รายการอ้างอิง.....	79
ภาคผนวก.....	82
ประวัติผู้เขียน.....	97

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางสรุปลักษณะความคล้ายคลึงกันของลักษณะทางสังคมจากวรรณกรรมทั้ง 4 ฉบับ.....	48
ตารางแสดงการเปรียบเทียบวาทกรรมที่แสดงในท้าวฮุ่ง ท้าวเจืองฉบับต่าง ๆ.....	64
ตารางแสดงการสร้างวาทกรรมอำนาจเชิงพื้นที่ในวรรณกรรมฉบับต่าง ๆ.....	72